2101002501040042
EXAMINATION NOVEMBER 2024
BACHELOR OF ARTS (EXTERNAL) FIRST YEAR
SANSKRIT - II - LEVEL 4

[Time: As Per Schedule] **[Max. Marks: 100]**

Instructions:	Seat No:
1. Fill up strictly the following details on your answer book a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS (EXTERNAL) FIRST YEAR** b. Name of the Subject : **SANSKRIT - II - LEVEL 4** c. Subject Code No : **2101002501040042** 2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary. 3. Figures to the right indicate full marks of the question. 4. All questions are compulsory.	Student's Signature

Q.1 **A. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)** **10**
Answer briefly. (any five)

1. રુપકોના પ્રકારો કેટલા છે? કયા કયા?
   How many types of 'रूपक'? Which are they?

2. ધૃતરાષ્ટ્રના અંધાપા બાબતે કવિ શું કલ્પના કરે છે ?
   What does the poet imagine about Dhrutrashtr's blindness?

3. વાર્તાકાર તરીકે દંડીની બે સિધ્ધુઓ જણાવો?
   Write down two achievements of Dandi as a story writer?

4. કવિદંડીના સાહિત્ય શાસ્ત્રના ગ્રંથનું નામ જણાવો, તથા દંડી સાહિત્યમાં કઇ વિશેષતા માટે જાણીતા છે?
   Give the name of Kavi Dandi's work on poetics, for which pecuiiarity Kavi Dandi is famous?

5. માલવિ કોણ છે દુર્યોધન તેને શું કહે છે ?
   Who is Malavi? What does Duryodhan to him?

6. દંડીના કયા ત્રણ પ્રબંધો માનવામાં આવે છે ?
Which three prabandhas are supposed to be written by Dandi?

7. ભાસના રુપકોનું નામ સહિત કથાવસ્તુ અનુસાર વર્ગીકરણ કરો?
Classify the Rupakas of Bhasa according to their titles and Plots.

બ. રૂપો ઓળખાવો :
B. Identify Grammetical form : **10**

(1) मे (2) मम (3) रमाया: (4) यस्मात् (5) रामाय

Q.2 અ. અનુવાદ કરો.(ગમે તે બે) **10**
A. Translate. (any two)

(१) भीष्मद्रोणतटां जयद्रथजलां गान्धारराज ह्रदां
कर्णद्रौणिकृपोर्मिनकमकरां दुर्योधनस्त्रोतसम् ।
तीर्णः शत्रुनदीं शरासिसिकतां येन प्लवेनार्जुनः
शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः ।।

(२) एकाग्राङ्गुलि धारितोन्नतमुखो व्यासः स्थितो विस्मितः
दैन्यं याति युधिष्ठिरोऽत्र विदुरो बाष्पाकुलाक्षः स्थितः ।
स्पृष्टं गाण्डिवमर्जुनेन गगनं कृष्णः समुद्वीक्षते
शष्यप्रीततया हलं भ्रमयते रामो रणप्रेक्षकः ।।

(३) स्फुटितकमलपत्रस्पष्टविस्तीर्णदृष्टि
रुचिरकनकयूपव्यायतालम्बबाहुः ।
सरभसमयमुग्रं कार्मुकं कर्षमाणः
सदहन इव मेरुः शृङ्गलग्नेन्द्रचापः ।।

(४) श्रीमान् संयुगचन्दनेन रुधिरेणार्द्रानुलिप्तच्छवि
भूसंसपरेणुपाटलभुजो बालव्रतं ग्राहितः ।
निर्वृत्तेऽमृतमन्थने क्षितिधरान्मुक्तः सुरैः सासुरैः
राकर्षन्निव भोगिमर्णवजले श्रान्तोज्झितो वासुकिः ।।

બ. સંસદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે બે) **10**

B. Explain reference to the context (any two)

(1) शिक्षान्वितो नरपतिर्बलवाँस्तु भीमः ।

(2) गच्छ पुत्र एवं वृकोदरं ब्रूहि ।

(3) शत्रूणां तरणेषु वः स भगवान् अस्तु प्लवः केशवः ।

(4) देवैरराति तिमिराञ्जलिताडिताक्षः ।

Q.3 અ. અનુવાદ કરો.(ગમે તે બે) **10**

A. Translate. (any two)

(१) सः अपि आचचक्षे - देव, सोऽहमपि सुहृत्साधारणभ्रमण कारणः सुह्येषु दामलिप्ताह्वयस्य नगरस्य बाह्योद्याने महान्तमुत्सवसमाजमालोकयम् । तत्र क्वचिद् अतिमुक्तलतामण्डपे कमपि वीणावादेनात्मानमुत्कण्ठितं युवानमंद्राक्षम् । अप्राक्षं च "भद्र को नामायमुत्सवः किमर्थं वा समारब्धः केन वा निमित्तेन उत्सवमनाद्रत्य एकान्ते भवानुत्कण्ठित इव परिवादिनी द्वितीयस्तिष्ठति? इति । " सः अभ्यधत्त - सौम्य, सुह्मपति तुङ्गधन्वा अनपत्यः ।

(२) निर्भयेन च मया सोऽभ्यधीयत । 'सौम्य सोऽहमस्मि द्विजन्मा शत्रुहस्तादर्णवम्, अर्णवाद्यवननावम्, यवननावाश्चित्रग्रावाणमेनं पर्वतप्रवरं आगता यद्रच्छयास्मिन्सरसि विश्रान्तः । भद्रं तव ' इति । सोऽब्रूत् । 'न चेद् ब्रवीषि प्रश्नानश्नामि त्वाम् ' इति । मयोक्तम् - 'पृच्छा तावद् भवतु ' इति । अथावयोः एकया आर्यया आसीत्संलापः ।

किं क्रूरं स्त्री हृदयं किं गृहिणः प्रियहिताय दारगुणाः ।
कः कामः सङ्कल्पः, किं दुष्कर साधनं प्रज्ञा ।।

(३) अनिषिद्धदर्शना च इयम् अस्मिन् कन्दुकोत्सवे । सफलमस्तु युष्मच्चक्षुः । आगच्छ तं द्रष्टुम् । अहमस्याः सकाशवर्तिनी भवेयम् । इत्ययासीत् । ताम् अन्वयाव च आवाम् । महति रत्नरङ्गपीठे स्थितां ताम्रोष्ठीम् अश्यम् । अतिष्ठच्च सा सद्य एव मम हृदये। न मया अन्येन वा अन्तराले द्रष्टा । चित्रीयाविष्टचित्तश्चाचिन्तयम् ।' किमियं लक्ष्मीः ? नहि नहि तस्याः किल हस्ते विन्यस्तं कमलम् । अस्यास्तु हस्त एव कमलम् । भुक्तपूर्वा च सा पुरातनेन पुंसां पूर्वराजैश्च, अस्याः पनरनवद्यमयातयामं च यौवनम् । '

(४) अस्मिन्नेव च क्षणे किमपि नूपुरक्वणितमुपातिष्ठत् । आगता काचिदङ्गना । दृष्ट्वैव स एनामुत्फुल्ल- दृष्टिः उत्थायोपगूह्योपगूढकण्ठश्च तया तत्रैवोपाविशत् । असंशच्च सैषा मै प्राणसमा, यद्विरहो दहन इव दहति माम् । इदं च मे जीवितमपहरता राजपुत्रेण मृत्युनेव निरुष्मतां नीतः । न च शक्ष्यामि राजसूनुः इति अमुष्मिन्पापमाचरितुम् । अतः अनयात्मानं

सुदृष्टं कारयित्वा त्यक्ष्यामि निष्प्रतिक्रियान् प्राणान् इति । सा तु पर्यश्रुमुखी समभ्यधात् । मा स्म नाथ ! मत्कृतेऽध्यवस्यः साहसम् ।

બ. સંસદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે બે) **10**

B. Explain reference to the context. (any two)

(1) अन्यथापि सिद्धं नः समीहितम् ।
(2) तद् ब्रवीमि कामो नाम सङ्कल्पः ।
(3) न चेद् ब्रवीषि प्रश्नानश्नामि त्वाम् ।
(4) तद् ब्रवीमि गृहिणः प्रियहिताय दारगुणाः ।

Q.4 'उरूभङ्गम्" નો કથાસાર તમારા શબ્દોમાં લખો. **10**

Summarise the content of "उरूभङ्गम् "in your own words.

અથવા /OR

'दशकुमारचरितस्य साहित्यस्वरुपम् '। **10**

Q.5 વિવેચનાત્મક નોંધ લખો: (ગમે તે બે) **20**

Write critical notes. (any two)

(1) मित्रगुप्तस्य चरित्रचित्रणम् ।
(2) धूमिनीवृत्तान्तः ।
(3) उरूभङ्गस्य विष्कम्भकः ।
(4) 'उरूभङ्गस्य साहित्यस्वरुपम् '।

****